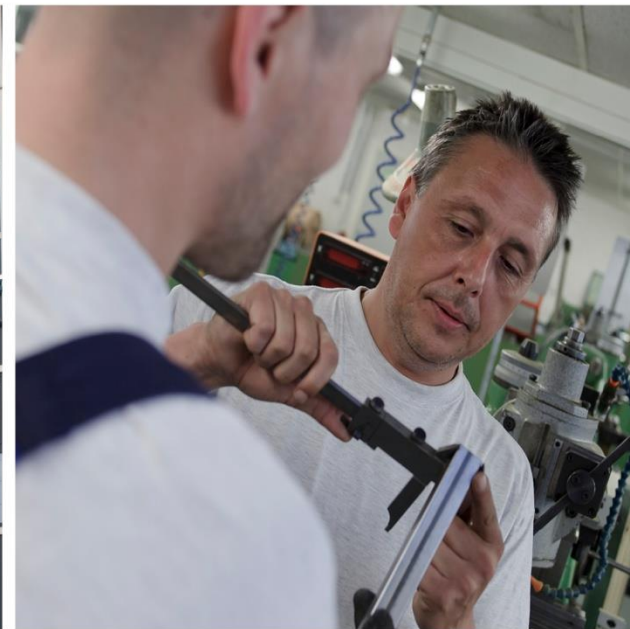

Konference om hjernerystelser

---

12. maj 2015

HKI - Hans Knudsen Instituttet

- HKI har arbejdet med aktiv socialhjælp siden 1872
- HKI er en officielt registreret som socialøkonomisk virksomhed, der drives som en erhvervsdrivende fond
- HKI har ca. 95 medarbejdere
- HKI har domicil i Københavns Nordvest og har afdelinger i Fuglekvarteret, Tåstrup og Gurre
- HKI gennemfører årligt afklarings- og udviklingsforløb, uddannelsesaktiviteter og mentorforløb for mere end 2500 borgere samt beskæftiger ca. 130 beskyttede medarbejdere

Visionen

"Alle har ret til et arbejdsliv"

Baggrund

Behov

Arbejdsmarkedsrettet forløb til målgruppen med udgangspunkt i LAB loven

- Internt projektforsløb 2010
  - Kommunal følgegruppe
  - Tværfagligt hjerneskadeteam
- Opstart ultimo 2011
- Løbende justering af indhold og faglige kompetencer
- Differentiering mellem hjerneskade og hjernerystelser ultimo 2013

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

Rammen

- Typisk 13-26 uger, ofte med forlængelse
- Timetallet er varierende (individuel eller fast)

Karakteristika for målgruppen

- Fald, snublehændelser
- Trafikulykker
- Sportsulykker
- Overfald

- Henvist sent i sygdomsforløbet
- Hovedparten er uden job
- Højt præsterende
- Højt uddannede

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

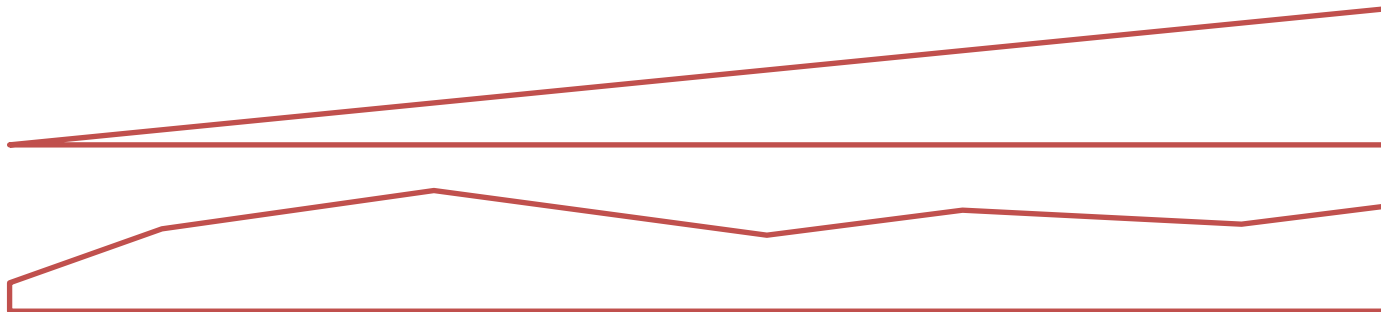

Individuel vejledning, koordinering og opfølgning

Virksomhedsrettet indsats:
Intern afklaring

Virksomhedsrettet indsats:
Ekstern afklaring

Gruppebaseret kursusforløb og opkvalificering

Programteori

HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Programteori for HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Målgruppe

Mennesker med nedsat kognitiv og evt. fysisk funktionsevne

• 18-65 år
Har typisk en eller flere af følgende karakteristika:
Diagnoser

- Hjernerystelse
- Hovedtraume
- Blodprop eller hjerneblødning i hjerne/hjerneinde
- Infektionssygdom i hjernen
- Piskesmæld
- Tumor
- Andre typer hjerneskade fx ift arbejde eller misbrug
- Degenerativ sygdom i hjernen

Kognitive fx

- Manglende overblik
- Svækket opmærksomhed fx ift. koncentration og evne til at have mange bolde i luften
- Svækket styringsfunktion – Overblik, planlægning, struktur
- Sanseforstyrrelser fx ift at føle, smage, se
- Rum eller retningsforstyrrelse
- Lys- og lydsensitiv
- Manglende filter sensorisk og følelsesmæssigt
- Nedsat hukommelsesevne
- Hurtig mental udtrætning
- Indlæringsvanskeligheder
- Sprogsvanskeligheder (mundtligt og/eller skriftligt)

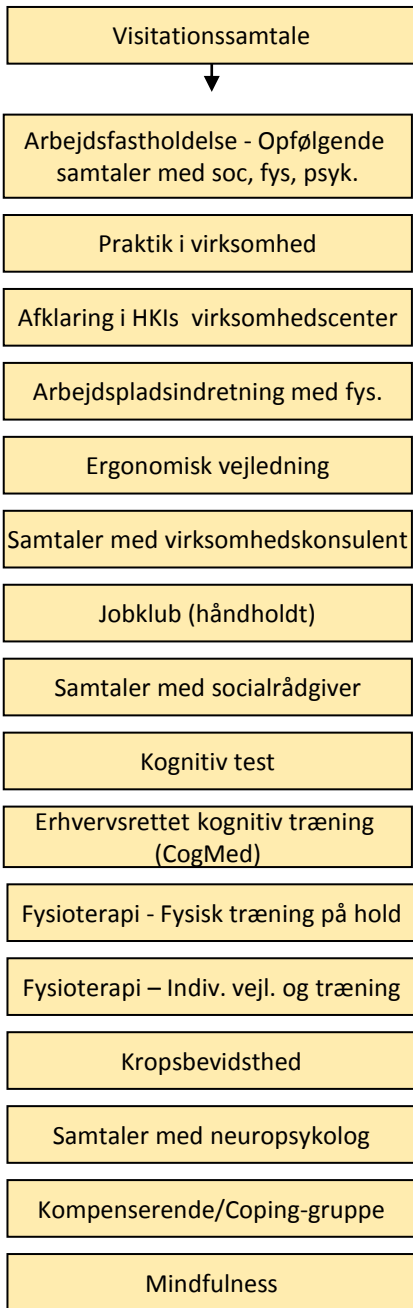
Fysiske fx

- Hovedpine
- Nedsat styrke og udholdenhed
- Led- og muskelsmerte
- Nervesmerter i hele kroppen
- Dårlig balance, svimmelhed

Personlige fx

- Perfektionistisk
- Præstationsorienteret
- Analytisk tænkende
- Angst og undgåelsesadfærd
- Fokuseret på sygdom
- Lav grad af selverkendelse
- Lav grad af kropshvidstthed

Aktiviteter

Virksomme mekanismer

Delmål

1. Afklaring og udvikling af arbejdsevnen
1. Arbejdsfastholdelse eller tættere tilknytning til arbejdsmarkedet
2. Brancheafklaring/brancheskift
3. Afdækning og udvikling af faglige kompetencer og evt. it-kompetencer
4. Afdækning af fysiske og kognitive begrænsninger ift. arbejdsmarkedet
5. Afklaring af skånehensyn
6. Viden om arbejdspladsindretning, relevante hjælpemidler og kompenserende ordninger
7. Realistisk effektiv arbejdstid
8. Fysisk stabilisering og/eller færre symptomer
9. Udvikle mestringsstrategier til bedre fysisk formåen
10. Udvikle mestringsstrategier til bedre kognitiv og psykisk formåen
11. Udvikle mestringsstrategier til bedre samspil mellem krop og sind
12. Større erkendelse af egen situation og begrænsninger
13. Udvikle ny personlig identitet og arbejdsidentitet
14. Nye strukturer i dagligdagen med bedre forvaltning af sin energi

Overordnet mål

Så hurtigt og effektivt som muligt i beskæftigelse, så borgeren kan forsørge sig selv og sin familie. Borgerens faglige, sociale eller sproglige kompetencer udvikles eller afdækkes mhp. opkvalificering til arbejdsmarkedet/uddannelse

Programteori for HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Virksomme mekanismer - Hvad er det, der får borgeren til at rykke

SPEJLING – SELVINDSIGT
Personlig udvikling

VIDEN – OVERBLIK
Afdække handlemuligheder

TRÆNING – HANDLEKRAFT
Få succesoplevelser

Progression

SÆTTE MÅL - DRIVKRAFT
Aftale mål

METODE – PROCES
Den professionelle
samtalepartner

**RELATIONSOPBYGNING –
TILLID**
Tryghed ved samarbejdet

Programteori for HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Virksomme mekanismer - Hvad er det, der får borgeren til at rykke

VIDEN – OVERBLIK

Afdække handlemuligheder

Erfaringsdelinger med andre i samme situation

Psykoeducation og viden om mestringsstrategier

Bevidstgørelse om symptomforværring ved overbelastning

Viden om ergonomi, hjælpemidler, assistance

Lære at lytte til kropssignaler/fysiske faresignaler

Redskaber til at håndtere følelser og symptomer

Redskaber til spændingsregulering

Strukturere og prioritere i dagligdagen og på arbejde

**Realistisk perspektiv for og tilbagevenden
til arbejdsmarkedet**

Programteori for HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Virksomme mekanismer - Hvad er det, der får borgeren til at rykke

SPEJLING – SELVINDSIGT

Personlig udvikling

Reflektere over træningserfaring og anvendelse af ny viden

Få indsigt i hvad der forbedrer og forværrer situationen

Se realistisk på tidsperspektivet for helbredsforbedring

Acceptere egne begrænsninger

Bearbejde sorg over tabt arbejdsevne

Forstå og håndtere angst og kropsligt alarmberedskab

Adskille kropssansning fra følelser og tanker

Reorientere sine værdier mod nærhed og væren

Skabe en ny identitet ud fra nye forudsætninger

Finde ressourcer

Programteori for HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Virksomme mekanismer - Hvad er det, der får borgeren til at rykke

TRÆNING – HANDLEKRAFT

Få succesoplevelser

Afprøve mestringsstrategier, ergonomi, hjælpemidler

Opbygge erfaringer med egne grænser, faresignaler og ressourcer

Bruge kroppen og opnå empowerment via fysisk træning

Få kognitiv træning, fx med Cogmed.

Gradvist skabe sig nye erfaringer og handlemønstre ift.
beskæftigelse og dagligdag

Nye vaner og redskaber til bedre at kunne tage ansvar for sin egen progression

Virksomhedsrettet indsats

- Praktiketablering inden for eget jobområde
- Blød opstart i praktik eller fastholdelsesforløb
- Opstart i praktik eller virksomhed i et realistisk timetal
- Timing – for tidligt kan skade

- Afklaring og erkendelse
- Match mellem jobfunktion og skånebehov

Den virksomhedsrettet indsats

- Fastholdelse i job (eller uddannelse)
- Virksomhedspraktik
- Under forberedelse til virksomhedsrettet indsats

Parallelførløb - Den fysiske del

Dosering

- Fysiske udfordringer
- Hjemmeøvelser
- Navigation i det fysiske rum
- Tempo
- Arbejdet

Træning af:

- Balance
- Stabilitet
- Kropsbevidsthed
- Styrketræning
- Koordinationstræning

Parallelforsløb - Den psykiske del

Samtaler med neuropsykolog

Temaer i samtaler undervejs i virksomhedsforløb

- Pauser
- Tempo
- Kommunikation
- Håndtering af skånehensyn

De højt præsterende

- Afmagt
- Psykisk påvirkning

Parallelforsløb - Den socialfaglige del / VK del

Dokumentation af borgerens funktionsevne, helbred og skånebehov

Samtaler med socialrådgiver

- Kan jeg udføre arbejdet godt nok?
- Jeg vil gerne, men kan jeg...?
- Kan jeg leve op til forventningerne?
- Kommer jeg med det der er nødvendigt?

Samtaler om lovgivning, støttemuligheder og mine fremadrettede muligheder

Opfølgning på virksomhederne

Samtaler og opfølgning med borger på virksomhed

- Vejledning af arbejdsgiver
- Arbejdsopgaverne
- Arbejdstilrettelæggelsen
- Forventningsafstemning

Temaer på virksomheden

- Skånebehov (sensoriske, kognitive, fysiske og følelsesmæssige)
- Identificering af hjælpemidler
- Ergonomisk vejledning
- Vejledning omkring hjælpemidler
- Arbejdsstillinger
- Pauser

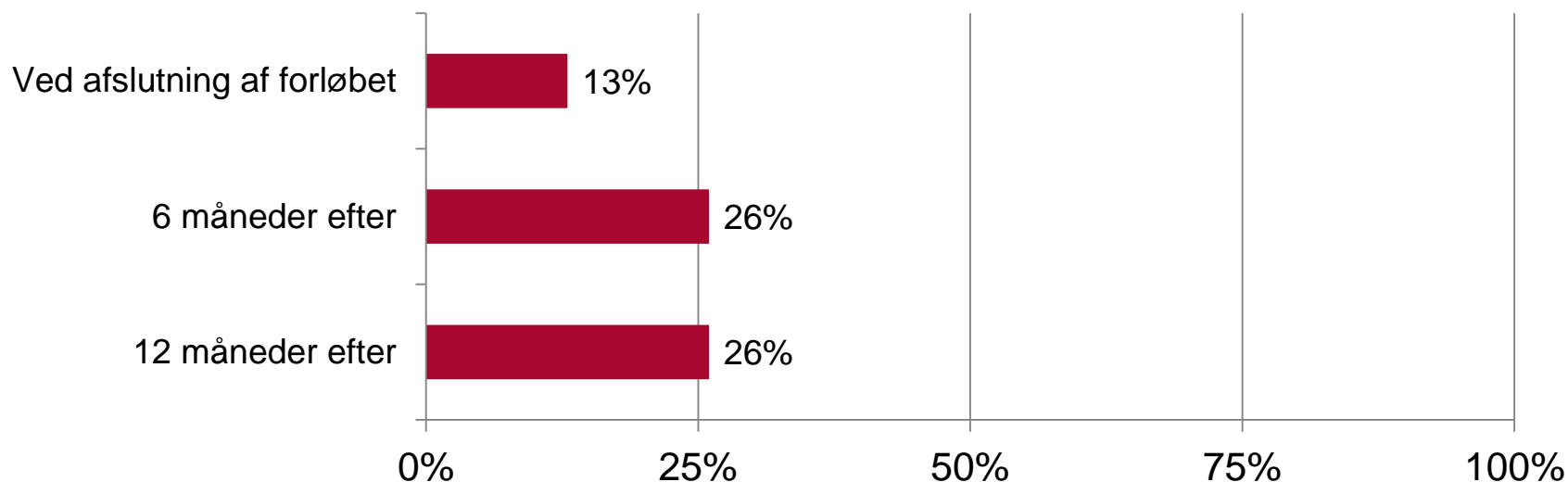

Effekter

HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats Effekt

Andelen som er selvforsørgende:

Målingen af selvforsørgelsesgrad er udført i samarbejde med Rambøll på baggrund af Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM.

Resultaterne inkluderer både personer med hjernerystelser og hjerneskode efter blodprop o.lign. Knap halvdelen har været ledige i over 5 år.

Kategorien "Selvforsørgende" inkluderer personer under (SU berettiget) uddannelse

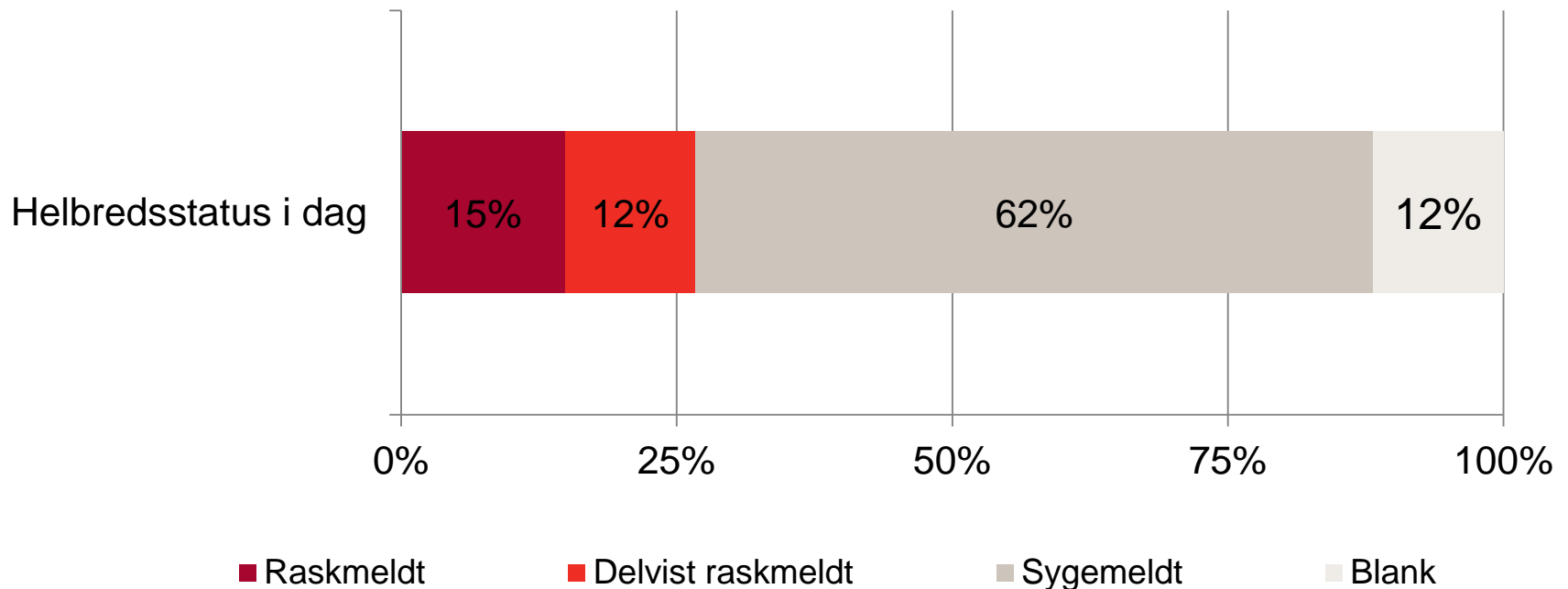
Borgere afsluttet i indsats for hjernerystelse og hjerneskode 2012 – 2014

N = 120

Brugertilfredshed

HKIs hjerneskeade- og hjernerystelsesindsats

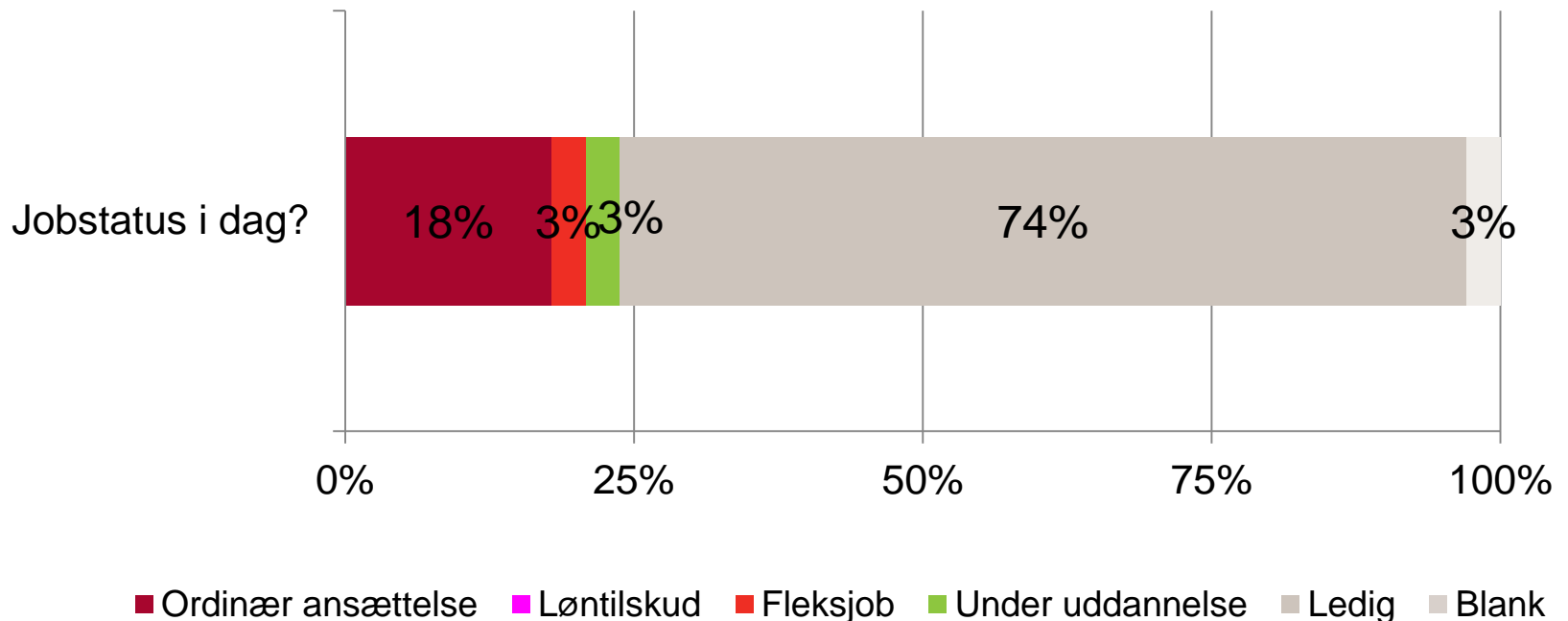
Hvad er din helbredsmæssige status
i forhold til arbejdsmarkedet i dag?

Brugertilfredshed

HKIs hjerneske- og hjernerystelsesindsats

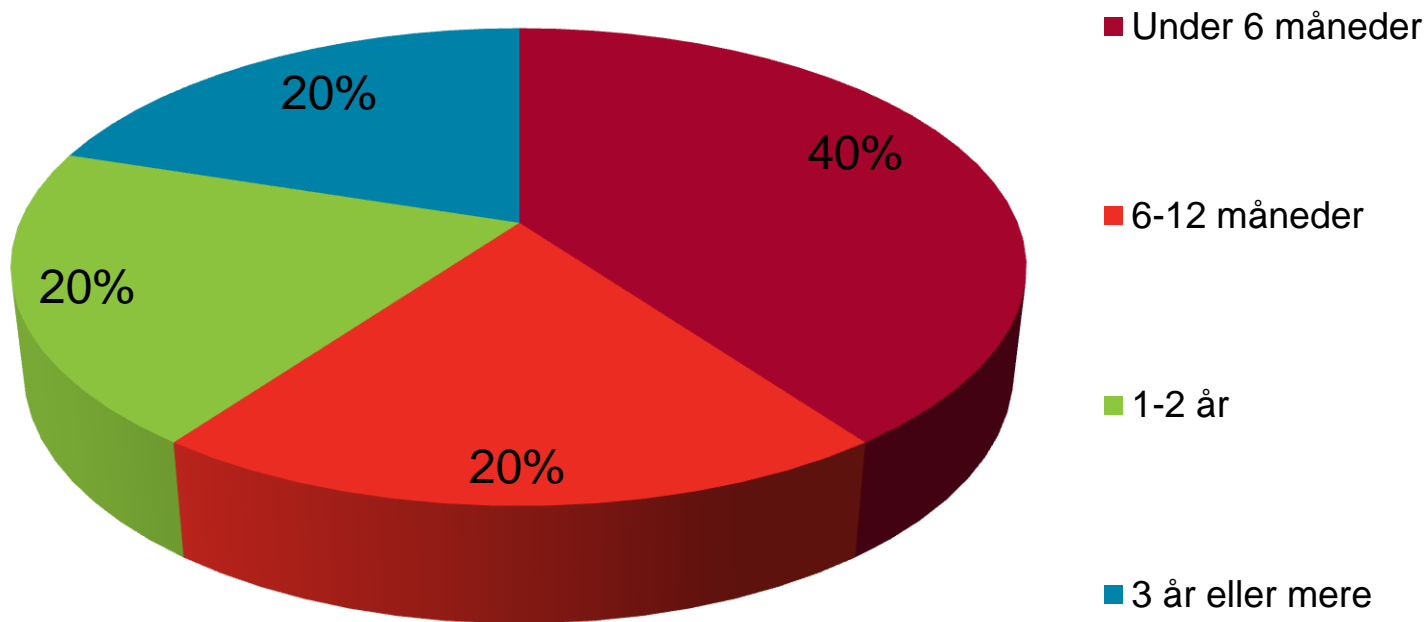
Hvad er din status i forhold til job i dag?

Brugertilfredshed

HKIs hjerneskanade- og hjernerystelsesindsats

Hvor længe havde du haft en hjernerystelse,
da du startede forløbet på HKI?

Brugerundersøgelse

HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Brugertilfredshed

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

- Målgruppen er personer som har deltaget i HKIs indsats for personer med følger af hjernerystelse eller hjerneskode med slutdato i perioden februar 2012 – maj 2015
- Postalundersøgelse suppleret med telefoninterview
  - 54 papirskemaer
  - 20 telefoninterviews

	2012-2013	2014-2015	I alt
Udsendt	65	80	145
Besvarelser i alt	21	53	74
Svarprocent	32%	66%	51%
Besvarelser hjernerystelse	12	22	34

Brugertilfredshed

HKIs hjerneskade- og hjernerystelsesindsats

Hvad har hjulpet der mest, efter at du fik en hjernerystelse ift. at fastholde dit arbejde, komme i arbejde eller være på vej mod et arbejde?

- Skift af jobfunktion og trappe langsomt op i tid
- Afprøvning i praktik eller værksteder
- Samtaler med sagsbehandler (socialrådgiver) på HKI
- Samtaler med neuropsykolog eller psykolog
- Fysioterapeut – fx vejrtrækningsøvelser, kropsbevidsthedstræning
- Holde sig i gang fysisk, benytte træningscentret
- Egen psykiater
- Samtaler hjemme med hjerneskadekonsulent
- Varmtvandstræning
- Velfærdsteknologi, SAWF
- ❖ Helheden af aktiviteter

Brugertilfredshed

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

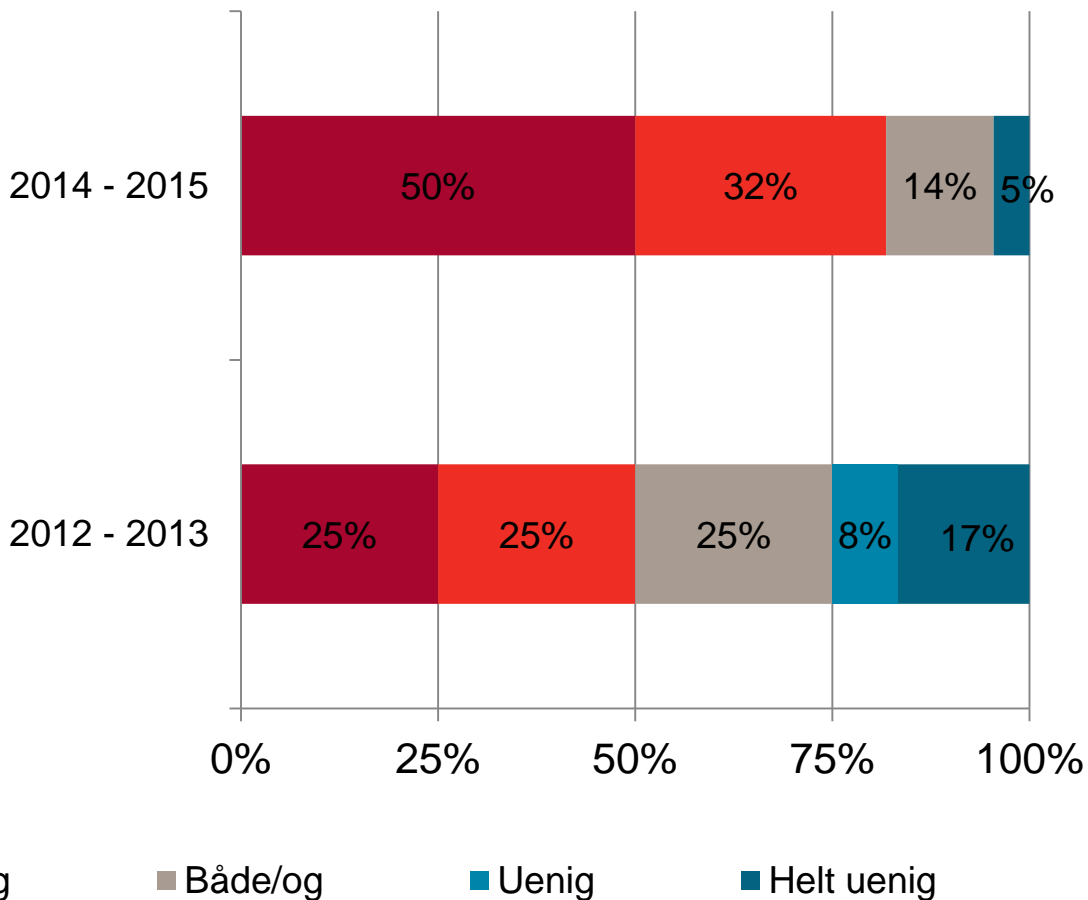
Hvad har hjulpet der mest, efter at du fik en hjernerystelse ift. at fastholde dit arbejde, komme i arbejde eller være på vej mod et arbejde?

- Hjælp til struktur på hverdagen
- Erkende og acceptere situationen
- Indsigt i symptomer og viden om hvordan man griber det an
  - Bevidsthed om nødvendigheden af pauser, hvile, søvn
  - Realistiske mål, konkret timeplan for arbejde, pauser, passe på sig selv, i stand til at sige fra, åbenhed om situationen
- Samtaler med ligesindede
- Mit gode humør, ikke fokus på sygdom
- Tid

Brugertilfredshed

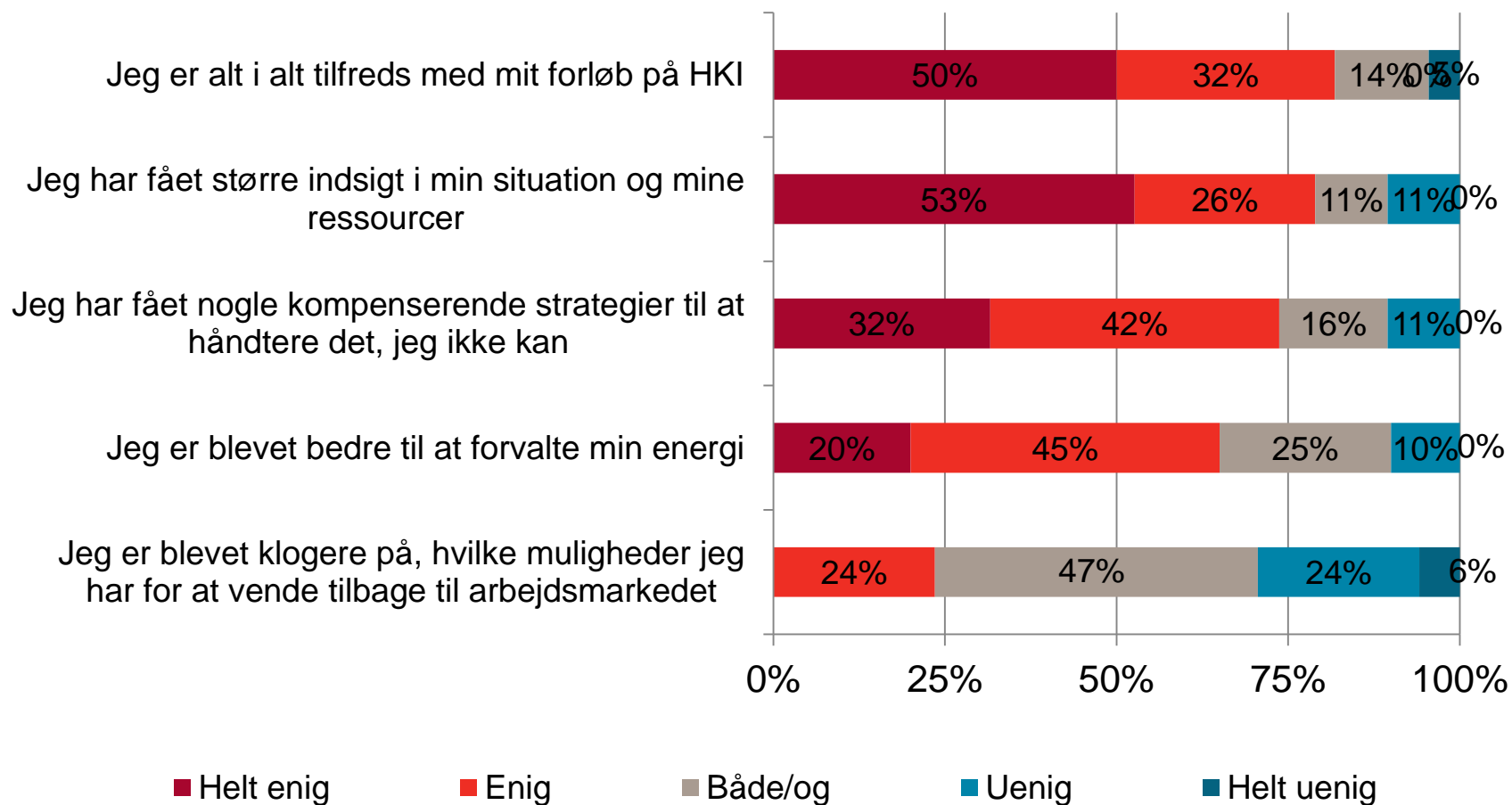
HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

Jeg er alt i alt tilfreds med mit forløb på HKI

Brugertilfredshed 2014-2015

HKIs hjerneskeade- og hjernerystelsesindsats

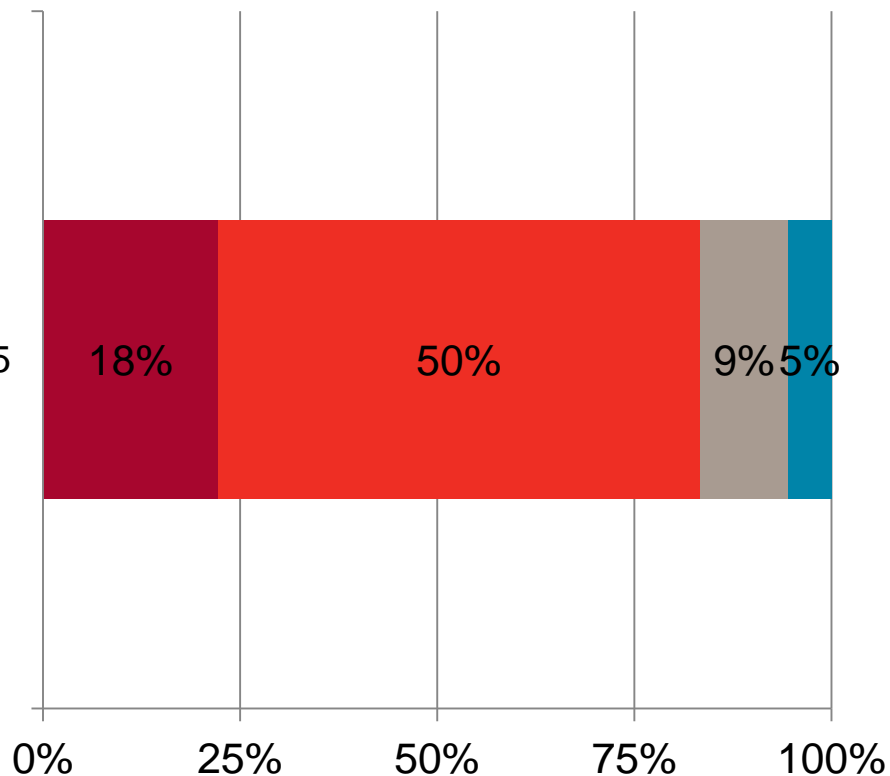

Brugertilfredshed 2014-2015

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

Jeg bruger de strategier, som jeg har lært på HKI, i de situationer, hvor det er relevant

2014 - 2015

■ Næsten altid

■ Ofte

■ Nogen gange

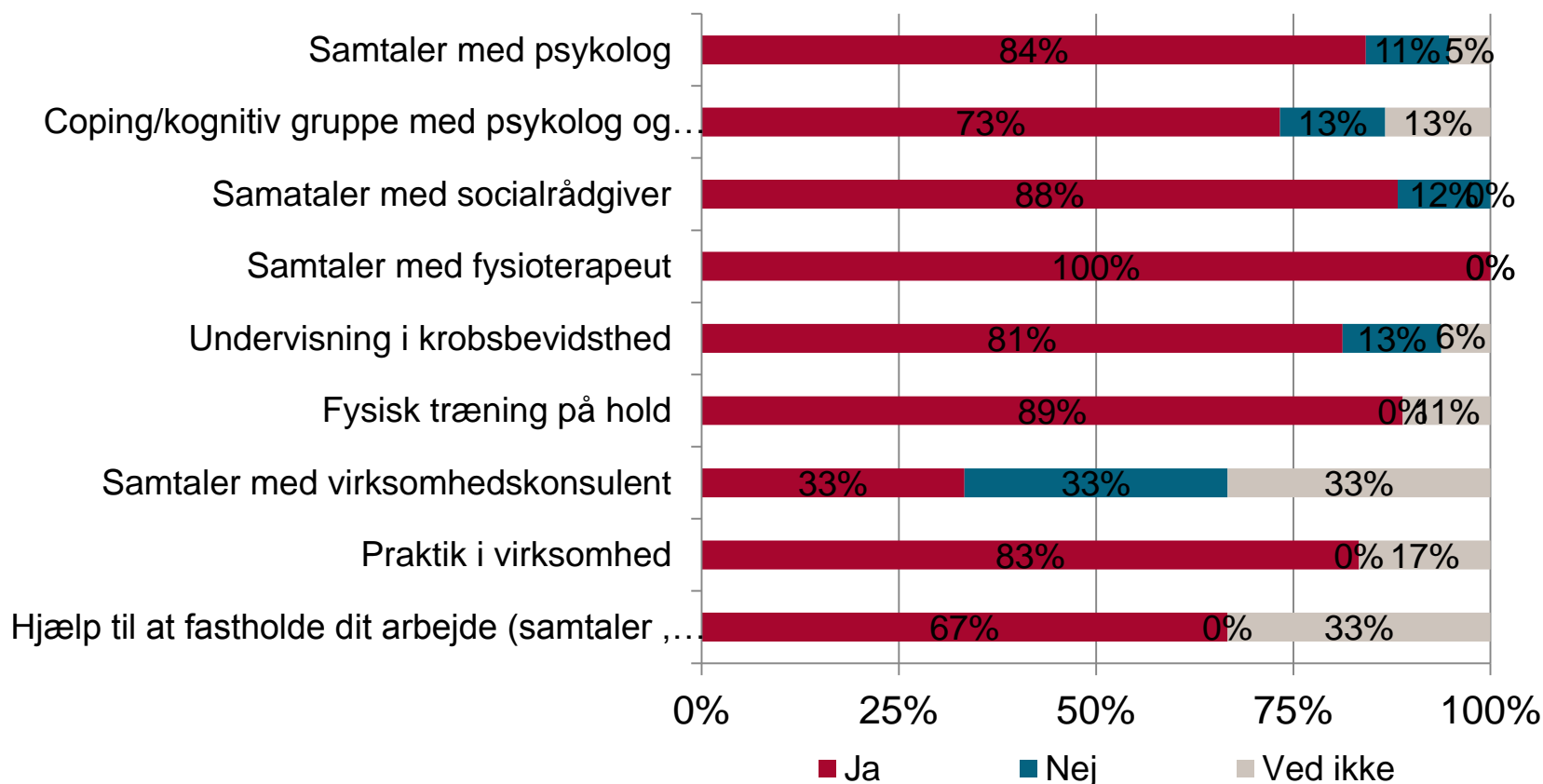
■ Sjældent

■ Aldrig

Brugertilfredshed 2014-2015

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

Har du haft gavn af følgende aktiviteter i forløbet på HKI?

HKIs hjerneskode- og hjernerystelsesindsats

Hvad virker...

- Tidlig indsats
- Kontinuitet
- Tværfaglig indsats
- Individuelt tilrettelagt
- Klædt på til tilbagevenden til arbejde/praktik
- Arbejdspladsfastholdelse eller virksomhedspraktik med parallellforløb
- Selvindsigt – viden – træning